

Fjármála- og efnahagsráðuneytið

M i n n i s b l a ð

Viðtakandi: **Fjárlaganefnd Alþingis**
Sendandi: **Fjármála- og efnahagsráðherra**
Dagsetning: **09.03.2023**
Málsnúmer: FJR23010059
Bréfalykill: 8.1.6

Efni: Áhættumat vegna framkvæmdar fjárlaga 2023

Ráðuneytið hefur tekið saman greiningu á áhættuþáttum við framkvæmd fjárlaga ársins 2023 og sett saman yfirlit yfir málaflokka og fjárlagaliði sem þörf er á að hafa sérstakt eftirlit með eða þar sem grípa þarf til viðbótaráðgerða til að tryggja sé að útgjöld verði innan fjárheimilda á árinu. Yfirlitið var unnið í samvinnu við fjármálaskrifstofur allra ráðuneyta, í samræmi við ákvæði 33.gr. laga um opinber fjármál og var lögð áhersla á það að greina veigamestu áhættuþætti málaflokka.

Í fjárlögum ársins 2023 er gert ráð fyrir að heildargjöld ríkissjóðs verði 1.335 ma.kr. Ráðuneytin hafa tilgreint mögulega rekstraráhættu ársins. Ráðuneytið hefur áætlað að helstu áhættuþættir gætu valdið allt að 12,2 ma.kr. umframgjöldum þar af eru liðir heilbrigðisráðuneytisins með 5,8 ma.kr. áhættu.

Helstu áhættuþættir í rekstri ríkisaðila og verkefna á árinu 2023 koma fram í töflu hér að neðan. Auk þeirra þátta sem fram koma hafa ráðuneytin tilgreint aðra áhættuþætti sem ætla má að hægt sé að bregðast við innan málaflokka með því svigrúmi og heimildum sem lög um opinber fjármál gera ráð fyrir. Þá eru einnig liðir sem áætlaðir eru innan heimilda og hefur félags- og vinnumarkaðsráðuneytið áætlað að samanlagður afgangur verði á ýmsum liðum vinnumarkaðs- og almannatrygginga.

Til viðbótar við áhættuþætti í rekstri ríkisaðila þá er áhætta tengd vaxtagjöldum og lífeyrisskuldbindingum. Í fjárlögum ársins er gert ráð fyrir 141 ma.kr. gjaldfærslu vegna vaxtagjalda og lífeyrisskuldbindinga en miðað við nýjustu spár má gera ráð fyrir að gjaldfærslan verði allt að 27 ma.kr. hærri. Hækkun í vaxtagjöldum er að mestu leyti verðbætur en einnig hærri vextir. Það er óvissa um endanlega gjaldfærslu vegna lífeyrisskuldbindinga. Hún verður til úr mörgum breytum sem óvíst er hvernig eiga eftir að þróast eins og t.d. launa- og verðlagsbreytingum.

Fylgst verður sérstaklega með og óskað eftir skýringum og aðgerðum frá ráðuneytum um stöðu áhættuliða í ársfjórðungsuppgjörum ársins.

Eftir að Alþingi hefur samþykkt fjárlög ber viðkomandi ráðherra ábyrgð á og hefur virkt eftirlit með framkvæmd fjárlaga á sínu málefnasviði og á að ráðstöfun fjárheimilda sé innan þess ramma sem Alþingi ákveður. Ráðuneytið áréttar að aðlaga þurfi starfsemi að þeim fjárveitingum sem veitt hafi verið til þeirra, líkt og lög um opinber fjármál gera ráð fyrir. Mikilvægt er að viðkomandi ráðherrar grípi til aðgerða og tryggi að rekstur og starfsemi sé aðlöguð að fjárveitingum fjárlaga.

Mat á helstu áhættupáttum ríkisaðila árið 2023

Ráðun.	Mála-flokkur	Stofnun	Skýring og viðbrögð ráðuneytis	*Áhætta ársins í m.kr.
MVF	0720 - Nýsköpun, samk. og þekkingargangur	Endurgr. til kvikmynda.g. á Ísl.	Kvikmyndamiðstöð gerir ráð fyrir að áætlaðar endurgreiðslur á árinu 2023 geti numið um 7,6 ma.kr. en fjárveiting ársins er 5,7 ma.kr.	1.900
DMR	09.10 Löggæsla	Ríkislögreglus tjóri	Leiðtogafundur Evrópuráðsins verður haldin á Íslandi í maí n.k. Á fjárlögum er gert ráð fyrir 500 m.kr. vegna þess, en rekstraráætlun RLS gerir ráð fyrir að heildarútgjöld lögreglu gætu orðið á bilinu 1.279 - 1.373	873
DMR	09.20 Landhelgi	Landhelgisgæslan	Óvissa vegna TF-SIF	153
DMR og FRN	10.50 Útlendingamál		Mikil fjölgun hefur orðið á umsækjendum um alþjóðlega vernd og þung staða í afgreiðslu umsókna.	2.600
MAR	12.10 Stjórnun landbúnaðar mála	Matvæla-stofnun	Skýrist þessi halli fyrst og fremst af því að gjaldskrá stofnunarinnar hefur um nokkurt skeið ekki tekið breytingum í takt við raunkostnað. Á síðustu mánuðum hefur Matvælastofnun unnið að heildarendurskoðun á gjaldskrá sinni.	260
MAR	13.20 Rannsóknir, þróun og nýsköpun í sjárvarútvegi	Hafrannsóknar-stofnun	Ráðuneytið hyggst fara í nánari skoðun á rekstri og fjármögnun stofnunarinnar árið 2023 til að huga að tækifærum til hagræðingar.	151
MVF	1820 – Safnamál	Landsbókasafn Íslands – Háskólabókasafn	Hallinn tengist að megninu til fjármögnun Landsaðgangs. Stofnunin sér ekki fram á að geta náð þessum halla niður á árinu 2023 heldur frekar að það bætist í ef ekkert verður að gert.	100
HRN	2310 - Sérhæfð sjúkrahúspjónusta	Landsspítali og Sjúkrahúsið á Akureyri	Sjúkrahúsið á Akureyri: Staðan mjög þung m.t.t veikinda, manneklu og álags. Landsspítalinn: Áhættuþættir tengjast launaendurmati í komandi kjarasamningum og viðbótarlaunum vegna mönnunar aukavakta og undirmönnunar. Á móti vega ýmsar auknar tekjur. Samanlögð vegin áhætta er um 860 m.kr.	1.000
HRN	23.20 Almenn sjúkrahúspjónusta	Heilbrigðis-stofnanir	Undirliggjandi halli hjá heilbrigðisstofnunum sem kemur fram á málaflökkum 23.20, 24.10 og 25.10.	1.506
HRN	23.30, 24.20,2430, 24.40	Sjúkra-tryggingar	Erlend sjúkrahúspjónusta, tannlækningar, þjálfun, hjálpartæki og sjúkraflutningar eru liðir sem stýrast af samningum Sjúkratrygginga Íslands og gert er ráð fyrir að allir þessir liðir fari fram úr fjárveitingum á árinu.	2.000
HRN	2610 - Lyf	Sjúkra-tryggingar	Gert er ráð fyrir að kostnaður við leyfisfisklyf verði innan fjárheimilda á árinu. Almenn lyf, á fjárlögum 2023 voru sérstök framlög til að bæta stöðu liðarins og námu þau alls um 2,2 ma.kr. Þessi viðbót nægir hins vegar ekki til að ná jafnvægi á árinu 2023. Í útreikningum sjúkratrygginga við gerð útkomuspár fyrir árið 2023 er miðað við 6% magnbreytingu ofan á raunkostnað 2022. Magnbreytingin skiptist þannig að 2,5% eru vegna lýðfræðilegra þátta en 3,5% vegna sérstakrar aukningar í sykursýkislyfjum, ADHD-lyfjum, blóðþynnningarlyfjum og flogaveikilyfjum. Með því að hækka rauntölur eins og hér segir stefnir lyfjaliður í 1.293 m.kr. halla árið 2023	1.300
FRN	29.40 Annar stuðningur við fjölskyldur og börn	Öryggisvistun (07-999-170)	Öryggisþjónusta er veitt á grundvelli samninga við sveitarfélög.	400
Samtals				12.243

* Áhætta ársins er skilgreind sem möguleg frávik frá fjárheimildum ársins.